

Lieta C-77/09

Gowan Comércio Internacional e Serviços Lda

pret

Ministero della Salute

(Tribunale amministrativo regionale del Lazio
lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Augu aizsardzības līdzekļi — Direktīva 2006/134/EK — Spēkā esamība —
Fenarimola kā aktīvās vielas lietošanas ierobežojumi

Ģenerālvokāta N. Jēskinena [*N. Jääskinen*] secinājumi, sniegti 2010. gada
15. jūlijā I - 13538
Tiesas (otrā palāta) 2010. gada 22. decembra spriedums I - 13555

Sprieduma kopsavilkums

1. *Prejudiciāli jautājumi — Spēkā esamības novērtējums — Pieņemamība — Nepieciešamība sniegt Tiesai pietiekamus precizējumus par faktiskajiem apstākļiem un atbilstošo tiesisko regulējumu*
(EKL 234. pants)
2. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414*
(Padomes Direktīvas 91/414 19. pants un I pielikums; Komisijas Direktīva 2006/134)

3. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414*
(Padomes Direktīvas 91/414 19. pants un I pielikums; Komisijas Direktīva 2006/134)
4. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414*
(LESD 168. pants un 191. panta 1. un 2. punkts; Padomes Direktīvas 91/414 I pielikums; Komisijas Direktīva 2006/134)
5. *Lauksaimniecība — Tiesību aktu tuvināšana — Augu aizsardzības līdzekļu laišana tirgū — Direktīva 91/414*
(Padomes Direktīvas 91/414 5. panta 5. punkts un I pielikums; Komisijas Direktīva 2006/134)

1. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka Savienības tiesību normas spēkā esamības interpretācijai vai novērtējumam, ko lūdz valsts tiesa, nav nekādas saistības ar pamata lietas faktiem vai priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem.

ierobežojumiem un šīs vielas tehniski zinātnisko novērtējumu, kas kopumā ir bijis pozitīvs, ir skaidrojusi tādejādi, ka Tiesas rīcībā ir pietiekama informācija, lai, ņemot vērā situāciju, kas ir pamata lietas priekšmets, tā varētu pārbaudīt direktīvas spēkā esamību.

(sal. ar 25.–27. punktu)

Tas tā nav, ja, pirmkārt, Tiesā netiek apstrīdēts, ka jautājums par direktīvas spēkā esamību attiecas uz pamata lietas risinājumu un, otrkārt, valsts tiesa šaubās par tās spēkā esamību, pamatojoties galvenokārt uz pretrunu starp šajā direktīvā noteiktajiem vielas izmantošanas

2. Direktīvas 91/414 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū mērķis, kā izriet no tās preambulas piektā, sestā un devītā apsvēruma, ir novērst šķēršļus augu aizsardzības līdzekļu tirdzniecībai Kopienā, saglabājot augstu vides un cilvēku un

dzīvnieku veselības aizsardzības limeni. Lai efektīvi varētu sasniegt Komisijai noteikto mērķi, un ņemot vērā tās veicamos sarežģītus zinātniskos vērtējumus, kas tai, pārbaudot pieteikumus par aktīvo vielu iekļaušanu Direktīvas 91/414 I pielikumā, ir jāveic novērtējumā par šo vielu izmantošanas radītajiem riskiem, Komisijai ir jāpiespīķir plaša rīcības brīvība.

3. Lai arī Direktīvas 91/414 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū ietvaros Komisijai ir pienākums ņemt vērā ziņotājas dalībvalsts sagatavoto zinātnisko novērtējumu, šis novērtējums tomēr nav saistīts ne Komisijai, ne — attiecīgā gadījumā — Padomei un tās šīs direktīvas 19. pantā paredzētajā procedūrā joprojām ir tiesīgas veikt tādus risku pārvaldības pasākumus, kas atšķiras no ziņotājas dalībvalsts ieteiktajiem.

Tomēr šī rīcības brīvība nav atbrīvota no pārbaudes tiesā. Šādā pārbaudē Savienības tiesai ir jāpārbauda, vai ir ievēroti procesuālie noteikumi, Komisijas pieņemto faktu saturiskā pareizība, tas, vai nav pieļauta acimredzama kļūda šo faktu vērtējumā vai nepareizi izmantotas pilnvaras. Sevišķi, lai pārbaudītu, vai kompetentā iestāde ir pieļāvusi acimredzamu kļūdu vērtējumā, Savienības tiesai ir jāpārbauda, vai šī iestāde ir rūpīgi un objektīvi izvērtējusi visus būtiskos attiecīgā gadījuma faktus, kuri pamato no tiem izdarītos secinājumus.

Runājot par Direktīvu 2006/134, ar ko groza Direktīvu 91/414, lai tajā iekļautu fenarimolu kā aktīvo vielu, tā kā, pirmkārt, ziņotāja iesniegtie dati ir apstiprinājuši ziņotājas dalībvalsts sākotnējo novērtējumu par nepieļaujama riska neesamību un tos ir pieņēmusi “novērtējuma” darba grupa un, otrkārt, šī Direktīva 2006/134 neatspēķo šīs aktīvās vielas radīto risku zinātniskā novērtējuma rezultātus, jo no šīs direktīvas izriet, ka šo vielu ir atļauts izmantot augu aizsardzības līdzekļos, neviens apstākļis neļauj secināt, ka Direktīvā 2006/134 būtu pieļauta kāda Komisijas acimredzama kļūda vērtējumā.

(sal. ar 54.–57. punktu)

Šādos apstākļos Komisijai nevar pārņemt, ka tā nav rūpīgi un objektīvi ņēmusi vērā

zinātniskos pierādījumus, ko ziņotāja dalībvalsts iesniegusi fenarimola izmantošanas radīto risku novērtējuma stadijā.

Taču nevar uzskatīt, ka šādas bažas ir balstītas uz vienkāršiem hipotētiska rakstura apsvērumiem.

(sal. ar 60., 62., 63., 65. un 67. punktu)

Šādos apstākļos, kas tiecas pierādīt, ka joprojām pastāvēja noteiktas zinātniskas neskaidriības par tādu vielu kā fenarimols ietekmes uz endokrīno sistēmu novērtēšanu, nevar uzskatīt, ka Komisija, šīs vielas atļaujai noteikdama izmantošanas ierobežojumus, ir acīmredzami kļūdaini piemērojuši piesardzības principu.

4. Ja izrādās, ka veikto pētījumu rezultātu nepietiekamības, nepārlicinošā rakstura vai neprecizitātes dēļ nav iespējams droši noteikt apgalvotā riska esamību vai pakāpi, bet gadījumā, ja risks iestātos, pastāv iespējamība, ka var rasties faktiskais kaitējums sabiedrības veselībai, piesardzības princips attaisno ierobežojošu pasākumu ieviešanu, ja vien tie nav diskriminējoši un ir objektīvi.

(sal. ar 76.–79. punktu)

5. Jāatzīst Komisijas plašā rīcības brīvība, kad tā procedūrā saistībā ar vielas iekļaušanu Direktīvas 91/414 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū I pielikumā izstrādā risku pārvaldības pasākumus.

Attiecībā uz fenarimola iekļaušanas procedūru Direktīvas 91/414 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū I pielikumā, izstrādājot lēmumprojektu par fenarimola iekļaušanu Direktīvas 91/414 I pielikumā, ir noskaidrojies, ka joprojām ir zināmas bažas par fenarimolam raksturīgo toksisko iedarbību, un it īpaši endokrīnos traucējumus potenciāli izraisošām īpašībām, tādējādi attaisnojot uzskatu, ka to nedrīkst lietot bez ierobežojumiem.

Runājot par jautājumu, vai fenarimola izmantošanas ierobežojuma pasākumi ir piemēroti Direktīvā 91/414 izvirzīto mērķu īstenošanai, no procedūras, kuras rezultātā tika pieņemta Direktīva 2006/134, ar ko groza Direktīvu 91/414, lai tajā iekļautu fenarimolu kā aktīvo vielu, kā arī no šīs direktīvas preambulas apsvērumiem izriet, ka

Komisija ir centusies panākt līdzsvaru starp Direktīvas 91/414 mērķiem saistībā ar augkopības uzlabošanu un cilvēku un dzīvnieku veselības, gruntsūdeņu un vides aizsardzību, kā arī ziņotāja interesi panākt fenarimola iekļaušanu Direktīvas 91/414 I pielikumā pēc šīs vielas radīto risku zinātniskā novērtējuma. Ņemot vērā bažas par fenarimola potenciāli nelabvēlīgo ietekmi uz endokrīno sistēmu un zinātnisko neskaidrību šajā ziņā, kas ir attaisnojušas, ka Komisija ir piemērojusi piesardzības principu, Direktīvā 2006/134 paredzētie ierobežojumi šīs vielas izmantošanai nešķiet nepiemēroti šo mērķu sasniegšanai.

Runājot par attiecīgā pasākuma nepieciešamību, jānorāda, ka, lai arī fenarimola iekļaušana Direktīvas 91/414 I pielikumā ir tikusi samazināta uz laiku līdz 18 mēnešiem, no Direktīvas 2006/134 preambulas 11. apsvēruma izriet, ka šāds ierobežojums laikā neliedz vēlāk atjaunot vielas iekļaušanu saskaņā ar

Direktīvas 91/414 5. panta 5. punkta noteikumiem. Tāpat no Direktīvas 2006/134 preambulas 6. apsvēruma skaidri izriet, ka apstākļi, saskaņā ar kuru fenarimola atļauja attiecas tikai uz izmantošanas veidiem, kas faktiski ir novērtēti un atzīti par atbilstošiem Direktīvas 91/414 nosacījumiem, neliedz citus izmantošanas veidus iekļaut šīs direktīvas I pielikumā pēc to pilnīga novērtējuma.

Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka fenarimola lietošanas ierobežojuma pasākumi pārsniedz to, ko var uzskatīt par nepieciešamu izvīrīto mērķu sasniegšanai. No tā izriet, ka Direktīva 2006/134 nav spēkā neesoša piesardzības principa un samērīguma principa pārkāpumu dēļ.

(sal. ar 82.–87. punktu)